

۹۱ / ۷ / ۱۲

جلسه ۱۱

حقیقت و مجاز

چهارشنبه

سال سوم

مشهور مجاز

کلام میرزای قمی در تعریف مجاز مشهور

مجاز مشهور همان **مجاز راجح** است
و مراد از آن ← معنای مجازی است که با **قرینه** شهرت بر معنای حقیقی رجحان یافته است.

نکته مهم:

اگر معنای مجازی بدون شهرت بر معنای حقیقی غلبه یابد = **حقیقت** به وضع تعینی است

کلام میرزا حسن شیرازی در باب مجاز مشهور

همان مجاز راجع !

وجه تسمیه :

احتمال اول = این مجاز بر مجاز های دیگر **رجحان** دارد

احتمال دوم = در ابتدای مواجهه با لفظ، این معنا اراده می شود

دلیل منکرین این نوع مجاز :

اگر علقه وضعیه بین معنای حقیقی و لفظ برقرار است:

چگونه می شود گفت که لفظ در معنای جدید ظهور می یابد و نه در معنای حقیقی؟

حالات سه گانه علقه وضعیه در کلام میرزا حسن شیرازی

۱. گاهی استعمالات زیاد باعث «**مخفی شدن**» معنای اول از ذهن شنونده میشود = **منقول**

۲. گاهی باعث ضعیف شدن ظهور و **تردید** سامع بین آن و معنای مجازی می شود = **مجاز**

مشهور

۳. گاهی نیز معنای حقیقی به قوت خود باقی می ماند

۹۱ / ۷ / ۱۲

جلسه ۱۱

حقیقت و مجاز

چهارشنبه

سال سوم

نظر مرحوم میرزا حسن شیرازی درباره وقوع مجاز مشهور

مجاز مشهور واقع نشده است!

اشکال و جواب در کلام مرحوم قزوینی

ان قلت : مجاز مشهور وجود ندارد!

- اگر شهرت باعث «تبادر» معنای مجازی است = این معنا «حقیقت» است.

- اگر شهرت باعث تبادر معنای مجازی نیست = معنای مجازی از لفظ فهمیده نمی شود.
شهرتی که بخواهد قرینه باشد (با توجه به آن، معنای مجازی را بفهمد)، مجرد فرض است

قلت :

وجود چنین شهرتی بالبداهة و بالوجدان مورد قبول است

نسبت سنجی نظریات مرحوم میرزای قمی، میرزای شیرازی و محقق قزوینی

امکان وقوعی	ثمره	نظریه	قائل
-	حمل لفظ بر معنای مجازی	شهرت، قرینه صارفه است	قمی
منکر وقوع	توقف در معنای لفظ	شهرت، موجب تردید است	شیرازی
تصریح به وقوع	حمل لفظ بر معنای مجازی	شهرت، قرینه صارفه است	قزوینی

کلام صاحب فصول در فرق بین «شهرت» در منقول و مجاز مشهور

شهرت در نقل، **علت** است = حتی اگر مغفول باشد، علقه وضعیه باقی است.
 شهرت در مجاز مشهور، **قرینه صارفه** است = لذا همواره باید مدّ نظر باشد

اگر برخی از اقسام نقل، علم به نقل، **مستند به علم به شهرت** باشد:
 در این صورت فرقی بین نقل و مجاز مشهور نیست.

مراد صاحب فصول چیست؟

ملاحظه شهرت برای تبادر **حیثیت تقییدیه** است = مجاز مشهور

ملاحظه شهرت برای تبادر **حیثیت تعلیلیه** است = منقول

نظر صاحب فصول در انتها :

ممکن است جایی که، حیثیت تقییدیه باشد هم منقول باشد